

Mihail Udroi

Având în vedere importanța lucrului de cercetare în domeniul dreptului penal, Editura C.H. Beck a publicat această lucrare în cadrul colecției "Drept penal".

Procedură penală. Partea specială

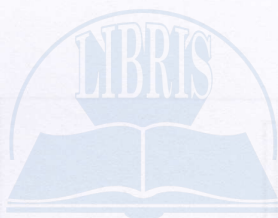
Ediția 3

- revizuită și adăugită -

Procedura penală. Partea specială. Mihail Udroi. Ed. 3. rev. - București: Editura C.H. Beck, 2016. 343 p. (198)

Editura C.H. Beck
București 2016

Cuprins

Abrevieri.....	XIII
----------------	------

Capitolul I. Urmărirea penală	1
Secțiunea 1. Noțiuni. Obiect. Principii	1
Secțiunea a 2-a. Acte de cercetare penală. Acte de urmărire penală.....	3
Secțiunea a 3-a. Organele judiciare sau extrajudiciare care își desfășoară activitatea investigativă într-o cauză penală sau în legătură cu o cauză penală și competența acestora	5
§1. Organele de urmărire penală	5
§2. Organele de constatare	12
Secțiunea a 4-a. Supravegherea urmăririi penale	17
Secțiunea a 5-a. Sesizarea organelor de urmărire penală	20
§1. Plângerea	20
§2. Plângerea prealabilă	23
§3. Denunțul.....	27
§4. Sesizarea din oficiu	29
§5. Actele încheiate de organele de constatare	30
§6. Alte modalități de sesizare	32
§7. Constituirea dosarului de urmărire penală. Verificarea sesizării.....	33
Secțiunea a 6-a. Începerea urmăririi penale	36
§1. Noțiuni. Condiții. Acte procesuale prin care se începe urmărirea penală....	36
§2. Clasarea (soluție de neurmărire penală)	39
Secțiunea a 7-a. Efectuarea urmăririi penale.....	41
§1. Reguli generale	41
§2. Efectuarea în continuare a urmăririi penale față de suspect.....	45
§3. Autorizări sau alte condiții prelabile efectuării în continuare a urmăririi penale față de o persoană	51
§4. Preluarea efectuării urmăririi penale	52
Secțiunea a 8-a. Procedura audierii anticipate	54
Secțiunea a 9-a. Punerea în mișcare a acțiunii penale în cursul urmăririi penale	57
Secțiunea a 10-a. Extinderea urmăririi penale	62
Secțiunea a 11-a. Extinderea acțiunii penale.....	65
Secțiunea a 12-a. Schimbarea încadrării juridice	66
Secțiunea a 13-a. Suspendarea urmăririi penale	67
Secțiunea a 14-a. Trimiterea cauzei la un alt parchet.....	71
Secțiunea a 15-a. Terminarea urmăririi penale	72
Secțiunea a 16-a. Soluții ce pot fi dispuse de procuror	74
§1. Soluții prin care se continuă urmărirea penală	74
§2. Soluții de trimitere în judecată	75

§3. Clasarea.....	79
§4. Renunțarea la urmărirea penală.....	91
Secțiunea a 17-a. Procedura de confiscare sau desființare a unui înscris în cazul clasării/renunțării la urmărirea penală.....	100
Secțiunea a 18-a. Reluarea urmăririi penale	105
§1. Reluarea urmăririi penale după suspendare.....	105
§2. Restituirea cauzei la parchet de judecătorul de cameră preliminară.....	105
§3. Redeschiderea urmăririi penale.....	107
§4. Respingerea acordului de recunoaștere a vinovăției	111
Secțiunea a 19-a. Continuarea procesului penal la cererea suspectului sau inculpatului	111
Capitolul II. Plângerea împotriva actelor și măsurilor de urmărire penală	114
Secțiunea 1. Procedura „internă” de soluționare a plângerii formulate împotriva actelor organelor de urmărire penală	115
Secțiunea a 2-a. Plângerea în fața judecătorului de cameră preliminară împotriva soluțiilor procurorului de clasare	117
§1. Acte supuse controlului judiciar.....	117
§2. Titularii plângerii	119
§3. Condițiile și termenul de formulare a plângerii	121
§4. Instanța competentă.....	122
§5. Procedura soluționării plângerii	123
§6. Contestația.....	132
Capitolul III. Procedura de confirmare a renunțării la urmărirea penală	134
§1. Noțiune.....	134
§2. Procedura internă de verificare a legalității și temeiniciei soluției de renunțare la urmărirea penală.....	135
§3. Procedura judiciară de verificare a legalității și temeiniciei soluției de renunțare la urmărirea penală.....	138
Capitolul IV. Camera preliminară.....	147
Secțiunea 1. Camera preliminară, fază distinctă a procesului penal	147
Secțiunea a 2-a. Obiectul camerei preliminare	150
Secțiunea a 3-a. Procedura camerei preliminare	160
§1. Măsuri premergătoare	160
§2. Cererile și excepțiile care pot fi formulate	163
§3. Contradictorialitatea și oralitatea procedurii de cameră preliminară	165
§4. Procedura remediu	169
Secțiunea a 4-a. Soluțiile judecătorului de cameră preliminară	170
Secțiunea a 5-a. Contestația	173
Secțiunea a 6-a. Măsuri preventive și alte măsuri procesuale în camera preliminară.....	177
Capitolul V. Judecata	181
Secțiunea 1. Considerații preliminare	181
Secțiunea a 2-a. Principii	182

§1. Desfășurarea judecății în ședință publică	182
§2. Oralitatea ședinței de judecată	188
§3. Egalitatea armelor	189
§4. Principiul contradictorialității	190
§5. Principiul nemijlocirii	199
Secțiunea a 3-a. Dispozițiile generale privind judecata	203
§1. Pregătirea ședinței de judecată	203
§2. Reguli generale referitoare la desfășurarea ședinței de judecată	204
Secțiunea a 4-a. Judecata în primă instanță	232
§1. Obiectul judecății în primă instanță	233
§2. Participarea procurorului la judecata în primă instanță	234
§3. Participarea inculpatului la judecată și drepturile acestuia	235
§4. Participarea celorlalte persoane vătămate, părți și a altor subiecți procesuali la judecată și drepturile acestora	238
§5. Asigurarea apărării	239
§6. Măsurile premergătoare primului termen de judecată	240
§7. Primul termen al ședinței de judecată în primă instanță	241
§8. Procedura abreviată a judecății în cazul recunoașterii învinuirii	242
§9. Determinarea probatoriului ce urmează a fi administrat potrivit procedurii de drept comun	258
§10. Cercetarea judecătorească	260
§11. Dezbaterile	279
§12. Ultimul cuvânt al inculpatului	281
§13. Schimbarea încadrării juridice a faptei	282
§14. Soluții pe care le poate pronunța prima instanță	288
§15. Comunicarea sentinței penale	300
§16. Efectele sentinței penale nedefinitive	301
Capitolul VI. Căile ordinare de atac	302
Secțiunea 1. Apelul	302
§1. Noțiune	302
§2. Hotărâri judecătorești supuse apelului	303
§3. Titularii apelului	304
§4. Declararea apelului	308
§5. Renunțarea la apel	314
§6. Retragerea apelului	314
§7. Efectele exercitării căii de atac a apelului	316
§8. Judecata în apel	321
§9. Soluțiile la judecata în apel	338
Secțiunea a 2-a. Contestația	349
§1. Noțiune. Natură juridică	349
§2. Obiectul contestației	349
§3. Termenul de declarare a contestației	350
§4. Calitatea procesuală activă	351
§5. Instanța competentă	351
§6. Efecte	352

§7. Procedura de soluționare a contestației	352
§8. Soluții.....	354
Capitolul VII. Căile extraordinare de atac.....	355
Secțiunea 1. Contestația în anulare	356
§1. Cazurile de contestație în anulare.....	356
§2. Hotărâri supuse contestației în anulare.....	374
§3. Aspecte procedurale.....	374
Secțiunea a 2-a. Revizuirea.....	382
§1. Cazuri de revizuire.....	383
§2. Hotărâri supuse revizuirii.....	398
§3. Aspecte procedurale.....	400
§4. Procedura de judecată a revizuirii hotărârilor judecătorești pronunțate în materie penală ca urmare a condamnării statului român de Curtea Europeană a Drepturilor Omului	410
Secțiunea a 3-a. Recursul în casație	413
§1. Noțiune.....	413
§2. Hotărâri judecătorești supuse recursului în casație	415
§3. Titularii recursului în casație.....	416
§4. Declararea recursului în casație	417
§5. Instanța competentă să judece recursul în casație	419
§6. Cazuri de casare	419
§7. Efectele exercitării recursului în casație.....	427
§8. Aspecte procedurale.....	428
Secțiunea a 4-a. Redeschiderea procesului penal în cazul judecării în lipsa persoanei condamnate.....	434
§1. Noțiune. Natură juridică.....	434
§2. Judecata <i>in absentia</i> în jurisprudența Curții Europene.....	435
§3. Standardul Curții Europene în materia redeschiderii procedurilor în cazul judecării <i>in absentia</i>	437
§4. Executarea în cadrul Uniunii Europene a hotărârilor judecătorești pronunțate <i>in absentia</i>	442
§5. Hotărârile judecătorești supuse căii extraordinare de atac	444
§6. Aspecte procedurale.....	446
Capitolul VIII. Proceduri speciale	464
Secțiunea 1. Acordul de recunoaștere a vinovăției	465
§1. Noțiune.....	465
§2. Titulari.....	466
§3. Condiții pentru încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției	467
§4. Obiectul acordului de recunoaștere a vinovăției	470
§5. Conținutul acordului de recunoaștere a vinovăției	477
§6. Procedura în fața primei instanței.....	478
§7. Calea de atac	487
Secțiunea a 2-a. Procedura în cauzele cu infractori minori.....	491
§1. Reguli generale	491

§2. Urmărirea penală potrivit procedurii speciale.....	491
§3. Judecata potrivit procedurii speciale.....	494
§4. Executarea măsurilor educative neprivative de libertate.....	498
§5. Prelungirea sau înlocuirea măsurilor educative neprivative de libertate.....	507
§6. Executarea măsurilor educative privative de libertate.....	509
Secțiunea a 3-a. Procedura reabilitării.....	532
§1. Reabilitarea de drept.....	532
§2. Reabilitarea judecătorească.....	536
Secțiunea a 4-a. Procedura privind tragerea la răspundere penală a persoanei juridice.....	547
§1. Reguli procedurale speciale.....	547
§2. Punerea în executare a pedepsei amenzii.....	559
§3. Punerea în executare a pedepselor complementare.....	560
Secțiunea a 5-a. Contestația privind durata procesului penal.....	567
§1. Noțiunea de termen rezonabil al procedurilor.....	567
§2. Criterii de apreciere a termenului rezonabil al procedurilor.....	569
§3. Aplicarea de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului a standardelor europene ale rezonabilități procedurii în cauze împotriva României.....	572
§4. Remedii pentru judecarea cauzelor într-un termen rezonabil.....	575
§5. Contestația privind durata rezonabilă a procesului penal.....	580
Capitolul IX. Executarea hotărârilor penale definitive.....	589
Secțiunea 1. Punerea în executare a hotărârilor penale definitive.....	589
§1. Noțiune.....	589
§2. Judecătorul delegat cu executarea.....	591
§3. Judecătorul delegat cu supravegherea privării de libertate.....	594
§4. Hotărâri penale executorii.....	595
§5. Punerea în executare a pedepselor principale.....	599
§6. Punerea în executare a pedepselor complementare.....	610
§7. Punerea în executare a măsurilor de siguranță.....	615
§8. Punerea în executare a altor dispoziții.....	626
§9. Punerea în executare a amenzii judiciare și a cheltuielilor judiciare avansate de stat.....	641
§10. Punerea în executare a dispozițiilor civile din hotărâre.....	643
Secțiunea a 2-a. Amânarea executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață.....	646
§1. Noțiune. Cazuri.....	646
§2. Aspecte procedurale.....	651
§3. Revocarea amânării executării pedepsei.....	655
Secțiunea a 3-a. Întreruperea executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață.....	656
§1. Noțiune. Cazuri.....	656
§2. Aspecte procedurale.....	656
Secțiunea a 4-a. Schimbări în executarea unor hotărâri.....	660
§1. Anularea renunțării la aplicarea pedepsei.....	660

§2. Revocarea sau anularea amânării aplicării pedepsei	663
§3. Revocarea sau anularea suspendării executării pedepsei sub supraveghere.....	666
§4. Înlocuirea pedepsei detențiunii pe viață cu pedeapsa închisorii.....	669
§5. Modificări de pedepse în situația reținerii unor cazuri de unitate legală sau pluralitate de infracțiuni	671
§6. Liberarea condiționată.....	677
§7. Intervenirea unei legi de dezincriminare	692
§8. Intervenirea unei legi penale mai favorabile	699
§9. Amnistia și grațierea	702
Secțiunea a 5-a. Reguli procedurale în fața instanțelor de executare	703
Secțiunea a 6-a. Contestația la executare	705
§1. Noțiune. Cazuri	705
§2. Aspecte procedurale.....	713
GRILE	721
RĂSPUNSURI GRILE.....	729
Bibliografie generală	731
C.J.	= Curtea Constituțională
C.pen. 1969	= Codul penal din 1969 (Legea nr. 15/1968)
C.proc.pen. 1969	= Codul de procedură penală din 1969 (Legea nr. 29/1968)
C.S.J.	= Curtea Supremă de Justiție
C.S.M.	= Consiliul Superior al Magistrației
Convenția europeană	= Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale
D.I.I.C.O.T.	= Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism
D.N.A.	= Direcția Națională Anticorupție
ed.	= ediția
Ed.	= Edura
HP	= decizie pronunțată de comitetul pentru dezlegarea unor probleme de drept în materie penală
I.C.C.J.	= Înalta Curte de Casație și Justiție
ibidem	= aceeași citare (aceeași lucrare, aceeași pagină)
idem	= aceeași citare (aceeași lucrare, altă pagină)
Jud.	= judecătoria
lit.	= literă
L.G.D.J.	= Librărie Generale de Droit et de Jurisprudence
LPANCP	= Legea de punere în aplicarea a Noului Cod penal (Legea nr. 187/2012)
LPANCPP	= Legea de punere în aplicarea a Noului Cod de procedură penală (Legea nr. 255/2013)
loc. cit.	= ardeci citat
M.O.	= Monitorul Oficial al României, Partea I

Capitolul I Urmărirea penală

SUMAR: În acest capitol va fi analizată prima fază a procesului penal, fiind reliefată modalitatea de sesizare a organelor de urmărire penală, constituirea dosarului penal, precum și activitățile specifice care urmează a fi efectuate de organele de urmărire penală pentru a strânge probele necesare soluționării cauzei.

De asemenea, vor fi prezentate principalele garanții ale dreptului la un proces echitabil de care beneficiază persoanele implicate în procesul penal.

Cunoașterea condițiilor în care se poate dispune începerea urmăririi penale, continuarea efectuării urmăririi penale față de suspect, punerea în mișcare a acțiunii penale, extinderea procesului penal și a acțiunii penale, precum și a soluțiilor pe care le poate dispune procurorul după efectuarea urmăririi penale prezintă o importanță semnificativă, deoarece, în funcție de aceste reguli procedurale, se va evalua ulterior de către judecătorul de cameră preliminară legalitatea și temeinicia soluțiilor de neurmărire penală sau de netrimiteră în judecată, respectiv de redeschidere a urmăririi penale sau legalitatea și loialitatea efectuării urmăririi penale în faza camerei preliminare.

Secțiunea 1. Noțiuni. Obiect. Principii

- urmărirea penală este *prima fază a procesului penal* și constă în ansamblul activităților desfășurate de organele de urmărire penală în vederea strângerii probelor necesare cu privire la existența infracțiunilor, identificarea infractorilor și la stabilirea răspunderii penale și, după caz, civile a acestora, pentru a se constata dacă este sau nu cazul să se dispună trimiterea lor în judecată;

- urmărirea penală are *trei etape procesuale*: etapa de investigare a faptei (odată cu începerea urmăririi penale *in rem* până la continuarea efectuării urmăririi penale față de suspect/punerea în mișcare a acțiunii penale), cea de investigare a persoanei (după continuarea efectuării urmăririi penale față de suspect/punerea în mișcare a acțiunii penale) și rezolvarea cauzei de către procuror;

- procesul penal cunoaște întotdeauna faza urmăririi penale, neexistând nicio excepție, deoarece potrivit NCPP instanța nu mai poate proceda la extinderea procesului penal cu privire la alte fapte și persoane;

- **obiectul urmăririi penale** îl constituie:

a) **strângerea probelor** necesare cu privire la existența infracțiunilor, la identificarea persoanelor care au comis infracțiuni (autori sau participanți la comiterea infracțiunii) sau a victimelor infracțiunilor și la stabilirea răspunderii penale sau civile a subiecților activi ai infracțiunii, respectiv a persoanelor care răspund civilmente pentru aceștia; organele de urmărire penală trebuie să strângă atât probe în acuzarea, cât și pe cele în apărarea suspectului sau inculpatului și să lămurească cauza sub toate aspectele (inclusiv cu privire la împrejurările care au determinat, înlesnit sau favorizat săvârșirea infracțiunii);

b) **evaluarea probelor** strânse pentru a se constata dacă este cazul să se dispună continuarea efectuării urmăririi penale față de suspect, punerea în mișcare a acțiunii penale și trimiterea în judecată a inculpatului sau o soluție de clasare, respectiv renunțare la urmărirea penală.

- în scopul realizării eficiente a obiectului urmăririi penale unitățile de poliție din structura organizatorică a Ministerului Afacerilor Interne împreună cu cele al Ministerului Public asigură specializarea polițiștilor în efectuarea activităților de constatare a infracțiunilor, de identificare a autorilor și de cercetare penală, în raport de tipul infracțiunilor și modul de comitere a acestora;

- pe lângă principiile fundamentale ale procesului penal (art. 2-12 NCPP)¹, pentru urmărirea penală pot fi desprinse și o serie de **principii specifice** acestei faze a procesului penal, respectiv:

(i) **caracterul nepublic** al urmăririi penale [art. 285 alin. (2) NCPP]; ca excepție, există și acte de urmărire penală la care poate participa publicul într-o anumită măsură (de pildă, participarea unui martor asistent la efectuarea percheziției domiciliare într-un spațiu în care nu se află nicio persoană); posibilitatea părților și a subiecților procesuali principali ori a avocaților acestora de a participa, la cerere, la actele de urmărire penală, precum și dreptul acestora de a consulta dosarul de urmărire penală nu sunt de natură de a conduce la concluzia caracterului public al urmăririi penale;

- comunicarea de către organele de urmărire penală de informații mass-mediei, în condițiile prevăzute de Ghidul CSM **privind relația dintre sistemul judiciar din România și mass-media**, nu prejudiciază caracterul nepublic al urmăririi penale;

- protejarea caracterului nepublic al urmăririi penale este realizată și prin mijloace de drept penal, art. 277 NCP incriminând ca infracțiune de compromitere a intereselor justiției divulgarea fără drept a unor date relative la urmărirea penală.

(ii) **caracterul necontradictoriu** al urmăririi penale; ca excepție, există și „insule” de contradictorialitate în cursul urmăririi penale (de exemplu, dezbaterile propunerii de arestare preventivă sau de arest la domiciliu a inculpatului sau efectuarea procedurii probator al expertizei sau al confruntării, ori reglementarea dreptului persoanei vătămate, al părții civile ori al părții responsabile civilmente care participă la actele de urmărire penală de a adresa întrebări inculpatului sau martorilor etc.);

¹ Pentru o analiză detaliată a principiilor fundamentale ale procesului penal, a se vedea M. Udriou, *Procedură penală. Partea generală*, ed. a 3-a, Ed. C.H. Beck, București, 2016, p. 4-58.

(iii) **caracterul preponderent scris** al urmăririi penale¹ (actele de urmărire penale se întocmesc *în scris*, părțile sau subiecții procesuali formulează cereri și excepții *în scris* sau pot depune memorii sau plângeri/contestații tot *în scris*).

Secțiunea a 2-a. Acte de cercetare penală. Acte de urmărire penală

- sunt actele prin care se realizează obiectul urmăririi penale;

- actele prin care *se strâng* probele cu privire la existența infracțiunilor, la identificarea făptuitorilor și la stabilirea răspunderii penale sau civile a acestora sunt *acte de cercetare penală* (de exemplu, procedeele probatorii prin care sunt obținute mijloacele de probă); sunt *numai acte procedurale*, nu și acte procesuale;

- actele prin care, *după evaluarea probelor strânse*, se dispune continuarea efectuării urmăririi penale, punerea în mișcare a acțiunii penale ori cele prin care organele de urmărire penală dispun, potrivit competenței lor, cu privire la luarea, revocarea, înlocuirea sau încetarea de drept a măsurilor preventive ori a altor măsuri procesuale sunt *acte de urmărire penală*; sunt *numai acte procesuale*, nu și acte procedurale;

- **NCPP nu mai face distincția între rezoluție și ordonanță**, stipulând că procurorul dispune asupra actelor sau măsurilor procesuale și soluționează cauza prin ordonanță, dacă legea nu prevede altfel (de pildă, în ipoteza în care dispune trimiterea în judecată prin rechizitoriu sau prin acordul de recunoaștere a vinovăției);

- *organele de cercetare penală dispun, prin ordonanță*, asupra actelor și măsurilor procesuale (de exemplu, în cazul în care dispun începerea urmăririi penale *in rem*, continuarea efectuării urmăririi penale față de suspect sau măsura reținerii) și formulează propuneri **prin referat** (de pildă, atunci când organul de cercetare penală apreciază că este necesară administrarea unor mijloace de probă sau folosirea unor metode speciale de supraveghere, care pot fi autorizate ori dispuse, în faza de urmărire penală, numai de procuror sau, după caz, de judecătorul de drepturi și libertăți, formulează propuneri motivate, întocmind un referat); instituția înfirmării este incidentă numai cu privire la actele și măsurile procesuale ale organelor de cercetare penală, nu și cu privire la referatele cu propuneri întocmite de aceste organe judiciare;

- *procurorul* poate formula propuneri motivate judecătorului de drepturi și libertăți **prin referat** (de pildă, procurorul poate solicita prin referat judecătorului luarea sau prelungirea măsurii arestării preventive sau a arestului la domiciliu, validarea examinării fizice, încuviințarea supravegherii tehnice etc.);

- **ordonanța** este actul prin care organul de urmărire penală dispune în cursul urmăririi penale asupra actelor sau măsurilor procesuale; ordonanța trebuie să fie motivată în fapt și în drept și **trebuie întotdeauna să cuprindă**:

¹ Dispozițiile procurorului pot fi date organelor de cercetare penală în scris sau oral, în acest ultim caz existând o excepție de la regula generală privitoare la caracterul scris al urmăririi penale.

- a) denumirea parchetului și data emiterii;
- b) numele, prenumele și calitatea celui care o întocmește;
- c) fapta care face obiectul urmăririi penale, încadrarea juridică a acesteia și, după caz, datele privitoare la persoana suspectului sau inculpatului;
- d) obiectul actului sau măsurii procesuale ori, după caz, tipul soluției, precum și motivele de fapt și de drept ale acestora;
- e) atunci când este cazul, mențiunea căii de atac disponibile, cu arătarea termenului în care aceasta poate fi exercitată;
- f) date referitoare la măsurile asigurătorii, măsurile de siguranță cu caracter medical și măsurile preventive luate în cursul urmăririi;
- g) alte mențiuni prevăzute de lege;
- h) semnătura celui care a întocmit-o.

- necesitatea menționării căii de atac în cuprinsul ordonanței a fost introdusă prin O.U.G. nr. 18/2016, ca urmare a transpunerii Directivei 2012/29/UE în scopul asigurării previzibilității efectelor actelor de urmărire penală și a posibilității concrete și efective a victimelor de a contesta soluțiile organelor de urmărire penală; așadar, ordonanțele emise de organele de urmărire penală vor trebui să conțină calea de atac cu care pot fi atacate fie în procedura internă, fie în fața judecătorului de drepturi și libertăți sau a judecătorului de cameră preliminară, precum și durata termenului de exercitare a căii de atac și momentul de început al acesteia;

- pe lângă aceste mențiuni general obligatorii care au ca scop asigurarea previzibilității activității de urmărire penale și posibilitatea asigurării unei apărări concrete și efective a participanților la procesul penal, există și dispoziții speciale în diferite materii care prevăd mențiuni pe care trebuie să le cuprindă ordonanța (de pildă, în cazul ordonanțelor prin care se dispune de procuror luarea măsurii supravegherii tehnice pe o durată de 48 de ore sau al ordonanței prin care se dispune reținerea sau luarea controlului judiciar); deopotrivă, aceste mențiuni pot contribui la punerea în executare a actului sau a măsurii dispuse; motivarea în fapt și în drept a ordonanței trebuie să fie suficient de explicită pentru a putea evita orice suspiciune cu privire la caracterul arbitrar al actului sau al măsurii dispuse și pentru a putea permite un control efectiv fie pe cale ierarhică, fie de către judecătorul de drepturi și libertăți sau cel de cameră preliminară; dispozitivul ordonanței trebuie să fie suficient de detaliat, în scopul de a determina precis măsura dispusă, limitele acesteia, cadrul în care o anumită măsură este adusă la îndeplinire;

- nerespectarea dispozițiilor legale referitoare la conținutul ordonanței poate atrage incidența sancțiunii *nulității relative* în condițiile art. 282 NCPP; deopotrivă, nemotivarea ordonanței sau caracterul echivoc al dispozitivului acesteia poate atrage incidența sancțiunii *nulității relative* în condițiile art. 282 NCPP;

- **procesul-verbal** este înscrisul întocmit de organele judiciare, prin care acestea constată fapte sau împrejurări ce pot contribui la aflarea adevărului în procesul penal (de pildă, procesul-verbal de cercetare la fața locului) ori atestă îndeplinirea unor acte procesuale (de exemplu, procesul-verbal de consemnare a încunoștințării avocatului cu privire la data efectuării de acte de urmărire penală într-o cauză);

- când legea prevede că un act sau o măsură procesuală trebuie să fie încuviințată, autorizată sau confirmată, un exemplar al actului rămâne la procuror;

- în cazurile în care procurorul sesizează judecătorul de drepturi și libertăți (de pildă, cu o propunere de luare a măsurii supravegherii tehnice), judecătorul de cameră preliminară (de exemplu, pentru confirmarea redeschiderii urmăririi penale) ori alte autorități prevăzute de lege (de pildă, în cazul în care procurorul solicită Parlamentului României/Președintelui României începerea urmăririi penale față de un ministru care are și calitatea de parlamentar) în vederea soluționării propunerilor ori cererilor formulate în cursul urmăririi penale, va înainta *copii numerotate și certificate de greșa parchetului de pe actele dosarului ori numai de pe cele care au legătură cu cererea sau propunerea formulată*. Organul de urmărire penală păstrează originalul actelor, în vederea continuării urmăririi penale. Cu toate acestea, potrivit art. 94 alin. (7) NCPP, avocatul inculpatului are dreptul de a lua cunoștință de întreg materialul de urmărire penală în procedurile desfășurate în fața judecătorului de drepturi și libertăți privind măsurile privative sau restrictive de drepturi. Acest text trebuie interpretat în sensul acordării posibilității avocatului inculpatului de a avea acces la toate actele de urmărire penală care vizează faptele și persoanele menționate în propunerea de arestare (nu și cu privire la alte fapte sau persoane) pentru că numai acestea pot influența exercitarea deplină a dreptului la apărare în acest cadru procesual. O interpretare contrară ar conduce la eludarea dispozițiilor art. 94 alin. (4) NCPP, decizia procurorului de a restricționa consultarea dosarului putând fi nesocotită prin simpla formulare a unei cereri de competența judecătorului de drepturi și libertăți, cerere ce impune participarea inculpatului la soluționarea acesteia. Prin urmare, în măsura în care se invocă omisiunea parchetului de a atașa dosare de urmărire penală care conțin probe în apărarea inculpatului, judecătorul va putea dispune atașarea acestora în măsura în care se dovedește că acestea există. În ipoteza unei concluzii contrare, inculpatului i se poate aplica o amendă judiciară pentru exercitarea abuzivă a drepturilor procesuale.

Secțiunea a 3-a. Organele judiciare sau extrajudiciare care își desfășoară activitatea investigativă într-o cauză penală sau în legătură cu o cauză penală și competența acestora

§1. Organele de urmărire penală

- *organele de urmărire penală* sunt acele organe care efectuează urmărirea penală, respectiv: **procurorii** constituiți în parchete și **organele de cercetare penală (generale și speciale)**;

- potrivit art. 63 din Legea nr. 304/2004, republicată, Ministerul Public exercită, **prin procurori**, următoarele atribuții:

a) efectuează urmărirea penală în cazurile și în condițiile prevăzute de lege și participă, potrivit legii, la soluționarea conflictelor prin mijloace alternative;